

Ονειρεύμαστε • Προσπαθούμε • Μπορούμε

ΕΛΛΗΝΙΚΑ Ε

Θέμα: Πρωτομαγιά

Μπήκε ο Μάης με τα λουλούδια του! Ο Μάης με τις επετείους και τις γιορτές του! Θυμόμαστε την Εργατική Πρωτομαγιά, τους αγώνες των εργατών ανά τον κόσμο για να αποκτήσουν δικαιώματα! Φόρος, λοιπόν, τιμής σε αυτούς που αγωνίστηκαν για ένα καλύτερο, πιο δίκαιο κόσμο, η νέα ενότητα των Ελληνικών!
ΘΑ ΚΑΝΕΤΕ ΤΙΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ, ΟΤΑΝ ΣΑΣ ΑΝΑΤΕΘΟΥΝ ΑΠΟ ΤΗ ΔΑΣΚΑΛΑ ΣΑΣ!

Οδηγία: Διαβάστε τα κείμενα που ακολουθούν και κάνετε τις εργασίες που τα συνοδεύουν, ακολουθώντας τις οδηγίες. Θυμηθείτε: στο τετράδιο «**Το σχολείο είναι εδώ**» βάζουμε ημερομηνία, τίτλο και απαντούμε **ολοκληρωμένα!**

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 1: Εργατική Πρωτομαγιά

Κάθε χρόνο, την πρώτη Μαΐου, γιορτάζεται η μέρα των εργατών, για αυτό και λέγεται Εργατική Πρωτομαγιά. Είναι στην πραγματικότητα η καθιερωμένη γιορτή της εξέγερσης των εργατών του Σικάγο, των ΗΠΑ. Τον Μάη του 1886 τα εργατικά συνδικάτα (=οργανώσεις) στο Σικάγο ξεσηκώθηκαν, διεκδικώντας ωράριο εργασίας στις 8 ώρες και καλύτερες συνθήκες εργασίας, αφού μέχρι τότε αναγκάζονταν να εργάζονται αμέτρητες ώρες, ακόμη και τις Κυριακές. Στη δυναμική πορεία των εργαζομένων του Σικάγο, έλαβαν μέρος περισσότεροι από 90 000 εργαζόμενοι, ενώ περίπου 350 000 εργάτες από 1 200 εργοστάσια συμμετείχαν στην απεργία.

Μέχρι τις 4 Μαΐου του 1886 ξεκίνησαν βίαιες συμπλοκές (=συγκρούσεις) στην πλατεία Χέιμαρκετ του Σικάγο, κατά τη διάρκεια μιας συγκέντρωσης προς συμπαράσταση των απεργών. Παρά τον ειρηνικό χαρακτήρα της πορείας, η αστυνομία έλαβε την εντολή να διαλύσει με τη βία την κινητοποίηση. Στις συμπλοκές που ακολούθησαν, άγνωστος από το πλήθος πέταξε προς τις αστυνομικές δυνάμεις μία χειροβομβίδα, η οποία εξερράγη, σκοτώνοντας έναν αστυνομικό και τραυματίζοντας δεκάδες.

Σε απάντηση, οι αστυνομικοί άρχισαν να πυροβολούν τους συγκεντρωμένους, με αποτέλεσμα να σκοτωθούν τέσσερις διαδηλωτές και σημαντικός αριθμός τους να τραυματιστεί. Στη συμπλοκή έχασαν τη ζωή τους και άλλοι έξι αστυνομικοί από πυρά, χωρίς να εξακριβωθεί η προέλευσή τους. Την προηγούμενη μόλις ημέρα, επιπλέον 4 διαδηλωτές είχαν σκοτωθεί από τις αστυνομικές δυνάμεις.

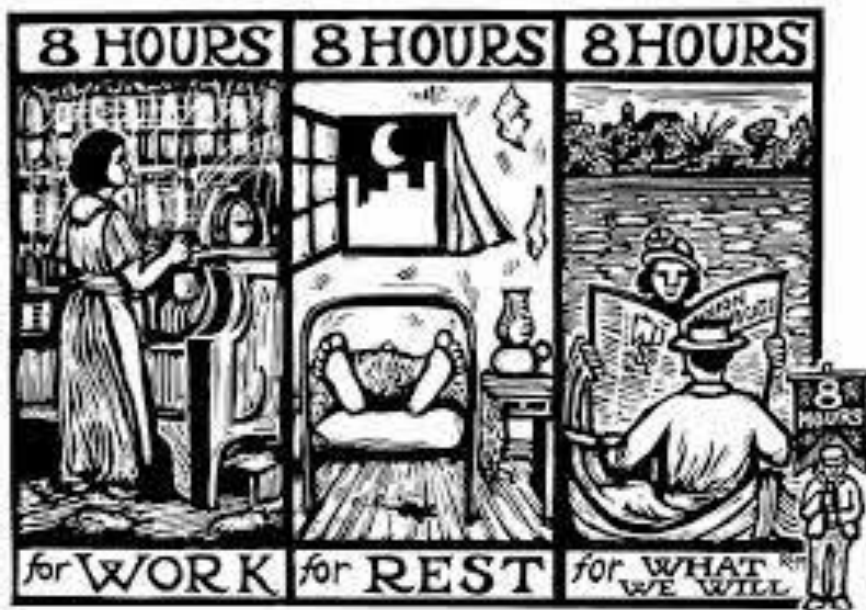
Η πρώτη Μαΐου, η εργατική πρωτομαγιά, είναι γιορτή αφιερωμένη στους αγώνες των εργατών που ξεκίνησαν από το Σικάγο, αλλά συνέχισαν και σε άλλα μέρη του κόσμου, όπως στη Γαλλία αλλά και στην Ελλάδα. Μια γιορτή που πρέπει να μας θυμίζει ότι τα δικαιώματα που ως κοινωνία απολαμβάνουμε σήμερα, προήλθαν από τον αγώνα κάποιων στο παρελθόν.

Εορτάζεται επίσης η μέρα των λουλουδιών και της άνοιξης. Η μέρα έχει θεσπιστεί (=καθιερωθεί) ως εργατική αργία και όλες οι υπηρεσίες και οι επιχειρήσεις παραμένουν κλειστές.

Πάτησε στην εικόνα για να δεις ένα διαφωτιστικό βιντεάκι (από το YouTube)

Εργασίες:

1. Για ποιο λόγο ξεσηκώθηκαν τα εργατικά συνδικάτα στο Σικάγο; Τι ζητούσαν;
2. Το σύνθημα των εργατών ήταν «*8 ώρες δουλειά, 8 ώρες για ό,τι θέλουμε, 8 ώρες ύπνου*». Συμφωνείς με αυτό το σύνθημα; Το θεωρείς δίκαιο; Δικαιολόγησε την απάντησή σου.
3. **Παρατήρησε** μια αφίσα της εποχής εκείνης που σχετίζεται με την Εργατική Πρωτομαγιά. Πάρε κι εσύ ένα λευκό φύλλο χαρτιού, χώρισέ το σε τρία μέρη, όπως η πιο κάτω αφίσα και προσπάθησε να φτιάξεις μια δική σου, με το ίδιο θέμα.

ΠΗΓΗ: <https://bit.ly/3bTw8Pv>

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 2:

Γνωρίζετε τον πρωταγωνιστή του «βωβού» κινηματογράφου Τσάρλι Τσάπλιν; Αυθεντικός καλλιτέχνης, διορατικός (=έξυπνος) και χωρίς φόβο να σχολιάσει την κοινωνική

και πολιτική επικαιρότητα, ο Τσάρλι Τσάπλιν πρωτοστάτησε στον «βωβό» (=χωρίς λόγια) κινηματογράφο, αλλά έκανε την τέχνη τόσο εύγλωττη. Ο Τσάρλι Τσάπλιν, το 1936 έγραψε, σκηνοθέτησε και πρωταγωνίστησε στην ταινία «*Μοντέρνοι Καιροί*», μία από τις σπουδαιότερες ταινίες όλων των εποχών. Πάτησε στην εικόνα για να δεις ένα απόσπασμα.

(ΠΗΓΗ:<https://bit.ly/2KONVLV>)

ΕΡΓΑΣΙΑ:

Στην ταινία, ο Τσάρλι Τσάπλιν, εργάτης σε εργοστάσιο, προσπαθεί να επιβιώσει μέσα στο πλήρως μηχανοποιημένο σύστημα της γραμμής παραγωγής, ενώ το “αφεντικό” τον παρακολουθεί μέσα από οθόνες.

► Ποιο πρόβλημα των εργατών προβάλλει αυτή η ταινία;

► Συζητήστε με τους γονείς σας για το επάγγελμά τους και τα δικά τους εργασιακά δικαιώματα. Μιλήστε τηλεφωνικά με τον παππού ή τη γιαγιά και ρωτήστε τους για τα δικά τους επαγγέλματα και συνθήκες εργασίας.

Φόρος τιμής σε αυτούς που αγωνίστηκαν για ένα καλύτερο, πιο δίκαιο κόσμο το θέμα μας αυτή τη βδομάδα. Φόρος τιμής και στον μεγάλο ποιητή Γιάννη Ρίτσο, ο οποίος γεννήθηκε την Πρωτομαγιά του 1909.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 3:

Διάβασε τις δύο πιο κάτω πηγές που αφορούν τον σπουδαίο ποιητή Γιάννη Ρίτσο και κάντε τις εργασίες που ακολουθούν

Γεννήθηκε στη Μονεμβασία την πρώτη Μάϊου του 1909 και πέθανε στην Αθήνα το 1990. Από τους σημαντικότερους ποιητές της Λογοτεχνίας μας. Ασχολήθηκε με τη συγγραφή θεατρικών έργων, πεζογραφημάτων, δοκιμίων καθώς και με τη μετάφραση και τη ζωγραφική. Τιμήθηκε με πολλά διεθνή βραβεία, μεταξύ των οποίων και με το βραβείο Λένιν για την Ειρήνη, το 1977. Για τους κοινωνικούς του αγώνες είχε εξοριστεί. Στο πλουσιότερο έργο του αποτυπώνονται γεγονότα της νεότερης Ελληνικής Ιστορίας, υμνείται η φύση και το σφρίγος των απλών ανθρώπων. Η ελευθερία και η πίστη στον άνθρωπο είναι αξίες που κατακλύζουν το έργο του. Πολλά ποιήματά του μελοποιήθηκαν από τον Μίκη Θεοδωράκη.

(Με λογισμό και μ' όνειρο Ε & Στ Δημοτικού, σ.23)

«Χρονολογία της γέννησής του: 1909. Ξημερώνοντας Πρωτομαγιά, στη Μονεμβασία της Λακωνίας. Εσπούδασε, “ιστορία του παρελθόντος και του μέλλοντος στη σύγχρονη σχολή του Αγώνα” και, μαζί, τους ανθρώπους, τους πόθους και τα πάθη τους. Επάγγελμά του: ποιητής. Εδήλωνε “απαρηγόρητος παρηγορητής του κόσμου” και διατράνωνε: “είμαι κι εγώ από την ίδια ράτσα· επιμένω· δεν το βάζω κάτω”. Το όνομά του, Γιάννης Ρίτσος. “Ερωτευμένος πάντα με τα δέντρα, τα πουλιά, τα ζώα και τους ανθρώπους...”»

(Κώττη Α., «Γιάννης Ρίτσος, ένα σχεδιάσμα βιογραφίας», Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα)

Σύγκρινε τις δύο βιογραφίες . Τι παρατηρείς;

Μην τους φοβάσαι... στο φόβο σου ποντάρουν!

Γιάννης Ρίτσος

Σκέψου τι εννοεί εδώ ο Ρίτσος, για να το συζητήσουμε μαζί!

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 4Α: Μια συγκινητική ιστορία

Μία φωτογραφία με μία μητέρα πάνω από το νεκρό παιδί της στάθηκε αφορμή και έμπνευση για τον Γιάννη Ρίτσο, για να γράψει το συγκλονιστικό έργο «Επιτάφιος». Ο γιος πεθαίνει σε μια διαδήλωση καπνεργατών στη Θεσσαλονίκη, το 1936. Ο Ρίτσος συγκλονίζεται. Όπως ο ίδιος λέει, κλείνεται στη σοφίτα του δύο μερόνυχτα και γράφει, χωρίς να φάει και να κοιμηθεί...

Πηγή: <https://bit.ly/2Wb14Eo>

Διάβασε το απόσπασμα από τον **Επιτάφιο** του Γ.Ρίτσου που ακολουθεί και προσπάθησε να κάνεις τις εργασίες που ακολουθούν:

Γιε μου, σπλάχνο των σπλάχνων μου, καρδούλα της καρδιάς μου,
πουλάκι της φτωχειάς αυλής, ανθέ της ερημιάς μου,

Πώς κλείσαν τα ματάκια σου και δε θωρείς που κλαίω
και δε σαλεύεις, δε γροικάς* τα που πικρά σου λέω;

Γλόκα μου, εσύ που γιάτρευες κάθε παράπονό μου,
που μάντευες τί πέρναγε κάτω* απ' το τσίνορό μου,

Τώρα δε με παρηγοράς και δε μου βγάζεις άχνα
και δε μαντεύεις τις πληγές που τρώνε μου τα σπλάχνα;

Πουλί μου, εσύ που μου 'φερνες νεράκι στην παλάμη
πώς δε θωρείς που δέρνουμαι και τρέμω σαν καλάμι;

Μέρα Μαγιού μου μίσεψες*, μέρα Μαγιού σε χάνω,
άνοιξη, γιε, που αγάπαγες κι ανέβαινες απάνω

Στο λιακωτό και κοιτάζες και δίχως να χορταίνεις
άρμεγες με τα μάτια σου το φως της οικουμένης

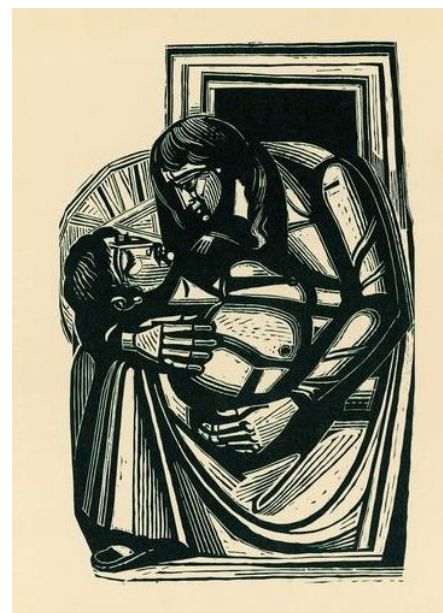
Και μου ιστορούσες με φωνή γλυκιά, ζεστή κι αντρίκια
τόσα όσα μήτε του γιαλού δε φτάνουν τα χαλίκια

Και μου λες, γιε, πως όλ' αυτά τα ωραία θα ναι δικά μας,
και τώρα εσβήστης κ' έσβησε το φέγγος κ' η φωτιά μας.

Εργασίες:

1. Ποια **συναισθήματα** νιώθεις όταν διαβάζεις αυτό το ποίημα;
2. Το ποίημα έχει τον τίτλο «Επιτάφιος». Γιατί άραγε;
3. Τα ποιήματα είναι συχνά γεμάτα μεταφορές και παρομοιώσεις. Εντόπισε μια μεταφορά και μια παρομοίωση μέσα στο ποίημα που μόλις διάβασες και προσπάθησε να την εξηγήσεις. Να θυμάσαι ότι συχνά στα ποιήματα δεν υπάρχει ορθό και λάθος, αλλά υπάρχουν πολλαπλές ερμηνείες.

Αν θέλεις μπορείς να ακούσεις μελοποιημένο από τον Μίκη Θεοδωράκη, ένα απόσπασμα του Επιταφίου πατώντας [εδώ!](#)

(Ξυλογραφία του Α. Τάσσου)

* γροικάς = ακούς
* κάτω = κάτω
* μίσεψες = έφυγες

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 4B: «Πρωινό Άστρο»

Ο Ρίτσος έγραψε και για άλλα, χαρούμενα γεγονότα, για άλλες χαρούμενες στιγμές. Διάβασε το απόσπασμα από το ποίημα «Πρωινό Άστρο» που ακολουθεί και θα το διαπιστώσεις! Μπορείς αν θέλεις να το ακούσεις μελοποιημένο, από την Ευανθία Ρεμπούτσικα, πατώντας πάνω στη φωτογραφία!

Κοριτσάκι μου, θέλω να σου φέρω
τα φαναράκια των κρίνων
να σου φέγγουν τον ύπνο σου.

Θέλω να σου φέρω
ένα περιβολάκι
ζωγραφισμένο με λουλουδόσκονη
πάνω στο φτερό μιας πεταλούδας
για να σεργιανάει το γαλανό όνειρό σου.

Θέλω να σου φέρω
ένα σταυρουλάκι αυγινό φως
δυο αχτίνες σταυρωτές απ' τους στίχους μου
να σου ξορκίζουν το κακό
να σου φωτάνε
μη μου σκοντάψεις, κοριτσάκι,
έτσι γυμνόποδο και τρυφερό
στ' αγκάθι κ' ενός ίσκιου.

Κοιμήσου.
Να μεγαλώσεις γρήγορα.
Έχεις να κάνεις πολύ δρόμο, κοριτσάκι,
κ' έχεις δυο πεδιλάκια μόνο από ουρανό.
Κοιμήσου.

Εργασίες:

1. Ποιον άλλο τίτλο θα έδινες στο ποίημα;
2. **A.** Εντόπισε στο ποίημα τους στίχους που φανερώνουν κάτι που θέλει ο ποιητής.
B. Εντόπισε και γράψε στο τετράδιό σου το ρήμα που επαναλαμβάνει ο ποιητής, με το οποίο διατάζει το κοριτσάκι του να κάνει κάτι.
3. Συνέχισε το ποίημα και γράψε ακόμη μια στροφή ξεκινώντας ως εξής: «Θέλω να σου φέρω...»
Εικονογράφησε αν θέλεις αυτό που έγραψες.
4. Σύγκρινε το ποίημα «**Επιτάφιος**» με το ποίημα «**Πρωινό Άστρο**» χρησιμοποιώντας το βέννειο διάγραμμα σύγκρισης κειμένων (επικεντρώσου στα συναισθήματα, το ύφος, το λεξιλόγιο)

Ο ποιητής με τη σύζυγο και την κόρη του
ΠΗΓΗ: <https://bit.ly/3aUGiOs>

